

## YEREL DEMOKRASİDE TEMSİL VE KATILIM

Tacettin Gökhan ÖZÇELİK\*

Makale Geliş Tarihi-Received: 15.03.2021

Makale Kabul Tarihi-Accepted: 20.09.2021

DOI: 10.37093/ijsi.992260

715

IJSI 14/2  
Aralık  
December  
2021

### ÖZ

*Bir toplumda demokratik siyasal kültür kavramının varlığından söz edebilmek için asgari olması gereken unsurlar olarak siyasi eşitlik, demokratik kurumlar ve özgürlüklere karşı beslenen inanç ve değerler kümesi kavramlarını sayabiliriz. Bireyler arasında siyasi farklılıkların ve anlaşmazlıkların doğal ve hoşgörüyle karşılanarak korunması gerektiğine inancın varlığı, toplumun nasıl ve bir hayat yaşayacağını ve yönetileceğini belirleyecek olan iktidarın meşru ve denetlenebilir kurulların bulunması, bu iktidarı kullanacak kurulların yapılan seçimlerle belirlenmesi hususları da demokratik sürecin vazgeçilmez unsurlarıdır. Yerel topluluk içindeki gruplar karar alıcı iktidar erkine erişim sağlamak ve demokrasi yaklaşımın ruhu gereği iktidarın denetlenmesini sağlamaktadırlar. Bu hususların temini ise yerel halkın yerel siyasete katılım ve temsili ile mümkündür. Siyasal alanda temsil kavramı toplumda hak ve yetkiye sahip bir bireyin, kendi yokluğunda yürütmeye ilişkin hak ve yetkisini gerçek olmayan bir kişiye devretmesi olarak tanımlanabilmektedir. Temsil ve katılım birbirinden ayrılmayan saç ayakları gibidir. Bu anlamda katılım; iktidarı elinde bulunduranların yanında yönetimde söz sahibi olabilme pratiğini ortaya çıkaran bir kavramdır. Katılma süreci ile yönetilen toplumsal grupların alınan kararlara*

---

\* Dr. Öğr. Üyesi, Nişantaşı Üniversitesi, İktisadi İdari Sosyal Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, İstanbul/Türkiye. gokhan.ozcelik@nisantasi.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0161-9230>.

*Tacettin Gökhan ÖZÇELİK*

*toplumsal temelde sahiplenilmesi amacıyla vatandaşların ve paydaşların yönetim karar ve süreçlerine dahil edilmesi söz konusudur. Bu düşünceler doğrultusunda bu çalışmada yerel yönetimlerde demokrasi düşüncesi temsil ve katılım üzerinden irdelenmeye çalışılacaktır.*

**Anahtar Kelimeler:** Demokrasi, Yerel Yönetim, Temsil, Katılım, Özgürlük.

**716**

IJSI 14/2  
Aralık  
December  
2021

## REPRESENTATION AND PARTICIPATION IN LOCAL DEMOCRACY

### ABSTRACT

*In order to be able to talk about the existence of a democratic political culture concept in a society, we can count the concepts of political equality, democratic institutions and the set of beliefs and values nurtured against freedoms. The existence of belief that political differences and disagreements among individuals should be protected by being natural and tolerant, the existence of legitimate and auditable boards that will determine how the society will live and manage a life, and the determination of the boards that will use this power through elections are indispensable elements of the democratic process. Groups within the local community gain access to the decision-making power and ensure the control of the power in accordance with the spirit of the democracy approach. The provision of these issues is possible with the participation and representation of the local people in local politics. The concept of representation in the political field can be defined as the transfer of an individual who has rights and authority in the society to an unreal person, in his absence, the executive right and authority. Representation and participation are like hairpins inseparable. In this sense, participation; It is a concept that reveals the practice of having a say in the administration alongside those who hold power. Citizens and stakeholders are included in the management decisions and processes in order to ensure that the social groups managed through the participation process own the decisions taken on a social basis. In line with these thoughts, in this study, the idea of democracy in local governments will be tried to be examined through representation and participation.*

**Keywords:** Democracy, Local Government, Representation, Participation, Freedom.

717

IJSI 14/2  
Aralık  
December  
2021

## GİRİŞ

Günümüz siyasal ve toplumsal yaşamının vazgeçilmez bir unsuru olarak ortaya çıkan demokrasi kavramının literatürde birçok tanımı bulunmaktadır. Abraham Lincoln'e göre demokrasi, halkın halk için halk tarafından yönetimi, olarak açıklanırken, Schumpeter demokrasiyi rekabet halinde olan bireylerin siyasal kararlar üzerinde karar verici pozisyona ulaşmak amacıyla halkın oyunu elde etmek için yarıştıkları ve sonucunda iktidara ulaştıkları bir yapısal sistem olarak tanımlamaktadır (Üçer, 2011: 28). Bu tanımlamaların yanı sıra Karl Popper diktatörlüklerden sakınmanın mümkün kılınması için tercih edilen bir yönetim şekli olarak demokrasiyi görürken; demokrasi, sivil toplumun devlet yapısından ayrılmasını savunan, temsil-katılım gibi hayatsal esaslar temelinde sözleşme düzeni, insan hakları, çoğulculuk esaslarına temelden bağlı bir yönetim tarzı olarak ortaya çıkmaktadır (Pustu, 2005: 122).

Literatürde demokratik sistemin dört temel özelliği bulunmaktadır (Görmez, 1997: 61):

- Siyaset yapanların düzenli aralıklarla yapılan seçimlerle belirlenmesi.
- Yasal sınırlar içerisinde kuralları belirlenmiş her yetişkinin oy hakkının bulunması (bir kişinin bir oy hakkının olması ve her oyun eşit sayılması).
- Oy verenin hür ve bağımsız tercih yapabilmesinin sağlanması ve seçilebilecek birden çok aday olması.
- Oy verilerek belirlenmiş temsilcilerinin birbirinden değişik fikirlerinin varlığında çoğunluğun düşüncesinin uygulama pratiğine dökülmesi.

Demokrasi kavramının bir toplumda hayatiyet kazandığının iddia edilebilmesi için temelde referans olarak alınan iki unsur bulunmaktadır: eşitlik ve özgürlük. Eğer bir toplumda eşitlik ve özgürlük kavramları aynı anda ve eş zamanlı olarak kendisine yer bulamıyorsa, ortaya çıkan yönetimsel sistemin demokrasi ile ilişkilendirilmesi mümkün değildir. Bu iki temel ilkeyi incelersek (Pustu, 2005: 122-123);

- *Özgürlük ilkesi:* Bireyin eylemlerinin ve eylem olanağının kendi olmak istediği gibi olmasının, yapmak istediği gibi yapmasının herhangi bir yolla engellenmemesinin ifadesidir. Yapılan tanıma demokrasi penceresinden baktığımızda, demokratik bir sistemde özgürlük kavramı her birey için sınırsız olmamakla birlikte, bir başka bireyin özgürlüğünün başladığı kabul edilen alanda bireyin özgürlüğünün sınırı başlamaktadır.
- *Eşitlik ilkesi:* Belirli bir topluma ait tüm bireylerin insan olmanın getirdiği eşit siyasal değere sahip olmasını, ayırım yapılmamasını, toplumun her bireyinin diğer bireylerle eşit muameleye maruz bırakılmasını ve katılım konusunda toplumun tüm bireylerinin eşit derecede hak sahibi olmasını anlatan bir kavramdır. Ancak eşitlik olarak ortaya çıkan ilkenin mutlak eşitliğe mi, yoksa nispi eşitliğe mi karşılık geleceği konusunda fikir uyuşmazlığı hali hazırda devam etmektedir.

Bu bağlamda baktığımızda tarihi süreç içerisinde demokrasinin temel olarak iki uygulama şeklinin var olduğu görülmektedir, bunlar: doğrudan demokrasi ve temsili demokrasidir. Doğrudan demokrasi kavramı ile anlaşılan, ülke içerisinde yaşayan her yetişkin bireyin yasal sınırlamalar hariç olmak üzere iktidarın işlemlerine aracı kullanmadan, diğer bir ifadeyle doğrudan katılımlarını sağlayan bir sistemin var olması anlaşılmaktadır. Bu sistemin ilk uygulamalarının eski Atina devletlerinde ortaya çıktığı değerlendirilmektedir. Ancak devletlerin nüfuslarının çok artması, oy verme ve siyasal haklara sahip olmanın yaygınlaşması (kadınların oy verme hakkı, köleliğin kaldırılmış olması vb.) nedeniyle doğrudan demokrasinin saf şekliyle uygulanmasının imkânsızlaşması, demokratiklik anlayışını temsili demokrasiye doğru kaydırmıştır. Ancak temsili demokraside halkın iktidara ortak olması/katılımı belirli süreler dâhilinde temsilcilerini belirlemek amacıyla oy vermektense ibaret olarak görüldüğü için sınırlı; iktidarı doğrudan, kendi eliyle de temsilcileri vasıtasıyla kullanması nedeniyle de dolaylıdır. Bu kapsamda temsili demokrasinin krizi olarak ortaya çıkan bu yaklaşımda halk ile iktidar arasındaki temsil ilişkisinin etkili ve güvenilir bir şekilde kurulamadığını iddia edilmektedir. Temsili demokrasinin daha iyi işlemesi için oy vermenin yanı sıra seçmenlerin görüşlerini doğrudan beyan edebilecekleri, memnuniyetsizlikleri bulunan bir kanun hakkında

görüş ve düşüncelerini ifade edebilecekleri, bunun yanında düzenleme yapılmasını istedikleri konularda kanun teklifi sunabilecekleri, kısaca doğrudan demokrasi araçlarını kullanabilecekleri katılımcı ortamın oluşturulması gerekmektedir (Solak, 2012: 58).

Katılımcı demokrasi yaklaşımın temelinde, halkın kendisine sağlanan imkânlar doğrultusunda mevcut siyasi yapı üzerinde etki yaratabilecek iştirak mekanizmalarının kullanması ve bu yolla en geniş katılımın sağlanması yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle demokrasi kavramının özünde yönetim altında bulunan her bir bireyin kendisini ilgilendiren ve üzerinde etki yapabilecek karar süreçlerine katılımının sağlanması düşüncesi yatmaktadır. Demokrasi kavramını üstün kılan düşünce halkın siyasi sisteme katılarak denetimde bulunmasıdır. Burada katılımdan kastedilen bütün siyasi konular olarak belirlenirken, amaç da halkın siyaseti ve yönetimi etkilemesi olarak kendisini göstermektedir (Çukurçayır, 2008: 17).

Demokrasi kavramına kültürel geri plan açısından ele aldığımızda, Arend Lijphart otuz altı devlette yönetim tarzı ile performanslarını karşılaştırmalı olarak incelediği çalışmasında demokratik ülkelerin kültürel, ekonomik, kurumsal ve sosyal olarak benzer özelliklere sahip olduklarını belirlemiştir. Lijphart'ın ortaya koyduğu hususlardan biri de "uzlaşmacı bir siyasi kültür tarafından desteklenmeyen" bir demokrasi kavramının bir toplumda kök salarak devletin genetiğine eklenmesinin çok zor gerçekleşeceği, demokrasi pratiğinin kurumsallaşma ve devam etme ihtimalinin zayıf olduğudur (Lijphart, 2006: 207). Robert Dahl da demokrasi ile kültür arasındaki ilişkiyi, demokrasinin bir ülkede olma ihtimalini vatandaşların ve liderlerin demokrasiyi, demokratik değerleri ve pratiklerini desteklemesi ile ilişkilendirerek, bu desteğinse ancak demokratik değerlerin ülkenin kültürüne yerleşerek nesilden nesile aktarılabiliriyorsa var olabileceğini vurgulamaktadır (Dahl, 2001: 152-160). Demokratikleşme dalgalarını inceleyen Samuel Huntington da eğer bir toplum anti-demokratik kültür dokusuna sahipse, bu dokunun o toplumda demokratik norm pratiklerin yaygınlık kazanmasını, demokratik yapıdaki kurumların toplum gözünde meşruluk kazanmasını ve etkin şekilde işleyişini tam anlamıyla engellemese de büyük oranda güçleştireceğini belirtmektedir. Bu düşüncesini Batı Hıristiyanlığına (Batı medeniyeti) dâhil olan 68 ülkenin yüzde 57'sinin demokratik yapıya sahip olması, buna karşılık

diğer dinlerin (medeniyetlerin) egemen olduğu ülkelerden yalnızca yüzde 12'sinde demokratik anlayışın devlet yönetimine hâkim olduğunu belirterek desteklemektedir. Bu konuda daha keskin bir ifade kullanan George F. Kennan, demokrasi kavramının Batı dışı toplumlara uygun bir kavram olarak ortaya çıkmadığını yalnızca Batı toplumlarının sahip olduğu kültür anlayışının bir devletteki demokratik yapının kurulup gelişmesine uygun bir ortam yarattığını belirtmektedir (Huntington, 1993: 70, 293).

Bir toplumda demokratik siyasal kültür kavramının var olması için asgari olması gereken unsurlar olarak şunları sayabiliriz:

- Siyasi eşitlik,
- Demokratik kurumlar ve
- Özgürlüklere karşı beslenen inanç ve değerler kümesi.

Bu hususların yanı sıra, o toplumda yaşayan bireyler arasında siyasi farklılıkların ve anlaşmazlıkların doğal ve hoşgörüle karşılanarak korunması gerektiğine inancın varlığı, toplumun nasıl ve bir hayat yaşayacağını ve yönetileceğini belirleyecek olan iktidarın meşru ve denetlenebilir kurulların bulunması, bu iktidarı kullanacak kurulların yapılan seçimlerle belirlenmesi. Seçime katılmaya istekli tüm bireylerin eşit ve adil bir yarış içinde bulunabilmesi ile iktidarı kullanan bireylerin hesap verebilirliğine olan değerler kümesinin toplumun tamamı tarafından kabul edilmesi gerekmektedir. Bu hususlar sağlanmadığı takdirde toplumda demokrasinin tesisi, kurumsallaşması ve pratiğe dökülmesi çok da mümkün olmayacaktır. Böyle bir durumun varlığı ortaya çıkabilecek demokrasi krizleri karşısında tesis edilen demokratik yapının yok olmasına ve demokrasiden vazgeçilmesine neden olacaktır (Huntington, 1993: 301-311).

## **1. YEREL DEMOKRASİ**

Yerel yönetim kavramı, demokrasinin ilk ortaya çıktığı dönemlerden itibaren yerelde yaşayan bireylerin ihtiyaçlarına yönelik bir kavram olarak şekillendiğinden, demokrasi için uygun bir pratik alanı olagelmıştır. Buna karşı yerel yönetimlerin ilk pratiklerinde demokratik yapının hemen kurulamamış olduğu, demokrasi

kavramının küresel anlamda yaygınlık ve kabul görmesiyle birlikte yerel yönetimlerin demokratikleşmesinden söz edilmeye başlandığı ifade edilmektedir. Bugün gelinen noktada yerel demokrasi ifadesiyle, uğraş alanını belirli bir bölgede yaşayan yerel halkı doğrudan ilgilendiren, gündelik yaşantıya endeksli sorunları merkeze alan ve bu sorunları demokratik yöntemlerle müzakere ederek sonuca bağlayan mikro ölçekli bir dünya yapısı anlaşılmaktadır (Yıldırım, 1993: 90). Kemal Görmez (1997: 70) ise yerel demokrasiyi tanımlarken demokratik değer olarak ortaya koyulan kavramların yerel yönetimler için de düşünsel anlamda ve pratikte geçerli kılınmasıyla eşdeğere anlamda olduğunu ve daha fazla bir şey olmadığını belirtmektedir. Özetle ifade etmek gerekirse yerel demokrasi; sınırları ve içinde yaşayan insan topluluğu belirli olan bir coğrafi alanda ortaya çıkan siyasal karar ve bunlardan doğan pratiklerin o bölgede yaşayan bireylerin de katılımıyla alınıp icra edilmesidir (Çukurçayır, 2008: 22).

Yerel demokrasi kavramının aynı düşüncede olmayan bireylerin bir sentez olarak yapılan pratiğe zenginlik kazandırması değerlerin bir sentezinin ortaya çıkarılması olarak değerlendirilebiliriz. Bu kavramın bir sentez olduğunu değerlendirdiğimiz zaman da alınacak olan kararları kendi istek ve talepleri doğrultusunda çıkarılmasını sağlamaya çalışan grupların varlığından söz etmemiz gerekir. Bu gruplar karar alıcı iktidar erkine erişim sağlamak ve yaklaşımın ruhu gereği iktidarın denetlenmesini sağlamaktadırlar (Wolman, 1998: 137). Demokratik sistemin uç noktasında yer alan yerel demokrasi kavramı, çevreden merkeze doğru bir demokratikleşme sağladığından işlevsel ve değerli bir demokratikleşme kabul edilmektedir (Çelik vd., 2008: 89).

Bir görüşe göre de demokrasinin kalıcı hale gelmesi ancak demokrasinin yerelden kurulması yoluyla sağlanmaktadır. Yerelde kurulacak bir demokrasi anlayışı ise demokrasinin tüm kurumlarının oluşturulması ve ilkelerinin bu kurumlarla birlikte, o toplumu oluşturan halkın tüm kesimlerince benimsenerek özümsemesinden öte demokrasinin temel özelliklerinden ödün vermeksizin sahip çıkılması sayesinde gerçekleşebilecektir (Aykaç, 1999: 2). Bu bağlamda baktığımızda demokratik yerel yönetim etkin bir siyasal katılım yoluyla temin edilebilecek bir kavramdır.

Çalışmamızda her ne kadar yerel yönetimler ile demokrasi arasında bir korelasyon bulunduğuna dair bir ön kabul de bulunsak da yerel



yönetimlerin demokrasi ile olan ilişkisi hakkında üç farklı görüş bulunmaktadır.

- Bu bakış açılarından birincisi yerel yönetimler ile demokrasi arasındaki ilişkiyi reddeden görüştür ve Tolman Smith ve Moulin gibi düşünürler bu fikri savunmaktadırlar. Bu düşünceye göre gücünü gelenekten alan yerel yönetim kurumları demokratik seçim ilkesine de aykırıdırlar (Yıldız, 1996: 6). Bunun yanı sıra Tolman Smith, yerel yönetimleri gereksiz yönetim kuruluşları olarak tanımlamaktadır (Hill, 1974: 26).
- İkinci görüş Langrod'un görüşü olarak ortaya çıkmıştır. Langrod Batı uygarlığı içerisinde demokrasi ve yerel yönetim kavramlarının aynı süreç içerisinde ortaya çıktığı için bir yanılı olarak bu iki kavram arasında sebep sonuç ilişkisinin yanılısama sonucunda hayali olarak kurgulandığını ifade etmektedir. Bunun yanı sıra Langrod'a göre demokrasinin gerçek temeli olan demokratik kurumların ve demokratik iklimin birbiri ile karıştırıldığını yerel yönetimlerin olası demokratik yapısının ve işleyişinin, genel demokrasi kavramı olarak anlaşıldığını iddia etmektedir (Yıldız, 1996: 6).
- Üçüncü görüş J. S. Mill'in görüşüdür. J.S.Mill ikinci görüşün aksine yerel yönetim kurumlarının ve yapının belirli bir toplumda demokrasi kavramının yerleşmesi ve gelişmesi için işlevi gördüğünü ifade etmektedir. Mill'e göre ulusal düzede bir demokrasi kavramının yerel yönetimlerle zorunlu ve doğrudan bir ilişkisi bulunmaktadır (Wickwar, 1970: 23-25). De Tocqueville, demokrasi kavramının tavandan tabana değil tabandan tavana gelişen bir kavram olarak halk tabanına en yakın olan yerel yönetim kurum ve yapılarının demokrasi kavramının gelişiminde önemli görevler üstleneceğini vurgulamıştır. Sidney ve Beatrice Webb gibi sosyalistler de yerel yönetim kurumlarını araçsallaştırarak, bu kurumların halkın ihtiyaç duyduğu hizmetlerin sağlanması için gerekli bir yapı olarak tanımlamışlardır (Keleş, 1994: 47). Demokrasi kavramı yönetime katılma ile anlam kazandığından, demokrasinin işlevsel olarak ortaya çıkması ve sürdürülmesi yerel yönetimlerde mikro anlamda ortaya çıkan toplumsal katılım ve temsil ile mümkün olabilmektedir.

## 2. YEREL SİYASETTE KATILIM VE TEMSİL

Yerel kelimesinin anlamını incelediğimizde “yöresel, bir yöreye ait olma” anlamına geldiğini görmekteyiz, yerel siyaset ifadesi de bu bağlamda yapılan siyasetin bir yöreye ait olması anlamını doğurmaktadır (Demir, 2008: 5). Yerel siyasetin kapsamı incelendiğinde, yerel yönetim örgütleri ile birlikte diğer kurum ve örgütlerle, iktidar unsurlarını içine alan bir yapıda olduğu görülmektedir (Alkan, Çiftçiöğlü, 2007: 2). Yerel siyasetin ögeleri ise o mikro alandaki tüm siyasi unsurlar ile tüm paydaşları kapsamaktadır.

724

IJSI 14/2  
Aralık  
December  
2021

Tarihi süreç içerisinde incelendiğinde yerellik kavramının, imparatorlukların ortaya çıktığı dönem ve sonrasında Westfalya dönemi sonrasına kadar belirli bir bölgede yaşayan toplumların sahip olduğu birçok genel ortak sorun ve problemi çözmek için kullandığı bir yönetim şekli olmuştur. Günümüzde ise ekonomik, sosyal ve politik bir etken olarak kendini gösteren yerel yönetimler, devletlerin ve toplumların küresel anlamda rekabet etmesine pozitif bir katkı sağlamaktadır (Kandemir, 2010: 45). Yerel yönetimler ile demokrasi arasındaki ilişkiye pozitif yaklaşan düşünürlerin de belirttiği gibi günümüzde uygulanan yerel yönetim pratiklerinde, iktidarı elinde bulunduran yönetici sınıf ile yönetilen halkın arasındaki toplumsal ve mekânsal mesafe en alt düzeye indirilmiş olduğundan, halk kendi seçmiş olduğu iktidarı daha etkin, verimli ve doğrudan denetleyebilmektedir. Bu nedenle halkın kendi kendini yönetmesi şeklinde en kısa şekilde tanımlanan demokrasi kavramının kalıplarına en uygun seviye olarak yerel yönetim görülmekte, bu yönüyle de demokrasi düşüncesi ve pratikleri tabandan tavana yayılma imkanına kavuşmaktadır (Pustu, 2005: 124). Demokrasinin, toplumsal olarak genel inanç, tutum, değer, eylem ve fikirlerinin özümsemesi ve toplumdaki bireylerin eğitilmesinde bir eğitim kurumu olarak ortaya çıkması nedeniyle siyasi kültürün demokratik yönde oluşmasına katkı sağladığı değerlendirilmektedir (Görmez, Altınışık, 2011: 36).

Demokratik yönetimin en önemli ayaklarından biri olan temsil kavramının literatürde birçok tanımı bulunmaktadır. Tarihi süreç içerisinde baktığımızda temsil kavramının, Orta Çağ'da monarşik ve aristokratik bir yapı içerisinde gelişmiş olduğunu görmekteyiz. Bu dönemde kullanılan anlamı, bireyin hakları ve ödevleri açısından birey ya da o topluluğun adına davranma olarak ortaya çıkmıştır (Çelik, Uluç, 2009: 218). Siyasi temsil kavramı içerisinde bir

topluluğu/grubun çıkar ve menfaati için ortaya çıkan bir sorumluluğu kabul edilmesini içeren yapı bulunmaktadır (Yıldırım, vd., 2011: 508). Siyasal sistem içerisinde temsil kavramı demokrasinin olmazsa olmaz ilkelerinden bir olarak eşitliğin siyasal sisteme uygulama pratiği olarak ortaya çıkmakta (Çelik, 2008: 6), belirli bir toplumda kurulan siyasal sistem içerisinde bir toplumsal grubun devamlı surette yetersiz temsili, o siyasal sistem içinde mevcut bir problemin göstergesi olmaktadır (Phillips, 1995: 86). Küreselleşme kavramının etkilerinin her alanda olduğu gibi siyaset alanında da kendini göstermeye başlaması ile birlikte uluslararası ilişkiler ve siyaset biliminin Westfalya sonrası ulus devlet kavramları ile açıklanamaz duruma gelen ulusal ve uluslararası ilişkiler kavramları temsil kavramının anlamını, içeriğini ve kapsamını da tartışmalı duruma getirmiş, yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası seviyelerde temsil kavramı önemini artırmıştır (Koçak, Tolanlar, 2009: 1006).

725

IJSD 14/2  
Aralık  
December  
2021

Yerel temsil kavramı yerel siyaseti tamamlayan bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır. Halka en yakın yönetim birimi olarak ortaya çıkan yerel siyaset kavramı içerisinde temsil, en yüksek işlevselliğine ulaşmaktadır (Yıldırım vd., 2011: 509). Yerel siyaset sadece yerel yönetim örgütlerini kapsamaz, bu örgütlerin yanı sıra paydaş olan bağlantılı diğer kurumları ve örgütler ile otoriteleri içine alır. Örneğin yerel bölgenin seçilmiş milletvekilleri, merkezi idare tarafından atanmış idari kadroları işgal eden memurlar, kamu bürokrasisi, yerel baskı unsurları, yerel sendikalar, geleneksel yapı içerisinde var olan kişi ve ailelere uzanan çok geniş bir örgüt ve aktör bu yapı içerisinde yer almaktadır (Çiftçioğlu, 2006: 22).

Pınar Akarçay (2015: 396) İsveç'te yerel yönetimlere halkın katılımında, vatandaşların yerel siyasete doğrudan katılımını sağlamak için kent içerisinde yapılacak değişikliklerde uygulanan süreci şu şekilde açıklamaktadır: Yasaya istinaden belediye meclisi değişiklik yapmak istediği konuda kararını kesinleştirmeden, mahalli yörede yaşayan insanlara bilgi verip, görüş ve önerilerini alabilir. Uygulamaya göre süreç üç aşamalı gerçekleşmektedir. Öncelikli olarak planlama, ikinci aşamada yapılan planlamanın bölge sakinleri ile tartışılması ve uygulanabilirliğinin ortaya konulması, son aşamada ise planın bu görüşler doğrultusunda hazırlanarak halka sunulması.

Egemenliğin bir toplumda mevcut olduğu anlayışına dayanan siyasal temsil, günümüz demokrasilerinin pratikte uygulama aracıdır. En

kısa şekilde siyasal temsil, bir toplumda var olan egemenlik hakkının, o toplum için ve toplumun seçeceği bireyler eliyle kullanılmasını ifade etmektedir (Nacak, 2015: 150). Başka bir ifade ile siyasal alanda temsil kavramı toplumda hak ve yetkiye sahip bir bireyin, kendi yokluğunda yürütmeye ilişkin hak ve yetkisini gerçek olmayan bir kişiye devretmesi olarak tanımlanabilmektedir.

Temsil ve katılım birbirinden ayrılmayan saç ayakları gibidir. Bu manada katılım; iktidarı elinde bulunduranların yanında yönetimde söz sahibi olabilme pratiğini ortaya çıkaran bir kavramdır. Katılma süreci ile yönetilen toplumsal grupların alınan kararlara toplumsal temelde sahiplenilmesi amacıyla vatandaşların ve paydaşların yönetim karar ve süreçlerine dahil edilmesi söz konusudur (Çevikbaş, 2008: 73). Katılma kavramı bir başka şekilde ifade edilirse, toplumu oluşturan kişilerin kendilerini etkileyen ve ilgili yaşanan çevre, program ve kurumsal yapıların oluşturacağı kararlarda yer almaları veya işbirliği yapılması olanaklarının varlığı olarak tanımlanabilmektedir (Özkerem, Zeren, 2009: 230). Katılım hakkının tanınması ile ırk, cinsiyet vb. kavramlar konusunda bir ayrım ortaya konmadan, sadece o yöreye ait olama/bireyi olmanın kazandırdığı haklar dışında bir ayrımın ortaya konamayacağı ruhsal ve fiziksel ayrım gözetmeksizin tüm bireylere eşit koşullar sağlanması gerekmektedir.

Siyasal anlamda halkın yönetime katılımı dediğimizde, siyasal pratiklerin bir unsuru olarak karar alma süreçlerine halkın kendini ifade ederek belirli bir konuda veya genel anlamda düşüncelerini ortaya koyma, bilgi alma ve danışmanlık vermesi olarak tanımlayabiliriz (Ünlü, 1991: 79). Siyasal süreçlere halk katılımı ise iki türlü gerçekleşmektedir (Çağlar, 2011: 62):

- Aktif Katılım: Yerel ve ulusal siyasete diğer bireylere göre daha yoğun ve fazla katılmayı ifade etmektedir. Bir anlamda parlamentoda, yerel yönetimde, siyasi oluşumlarda adaylık ve temsili kapsamaktadır.
- Pasif katılım: Genelde seyirci faaliyetleri olarak tanımlanmakta ve oy kullanmanın ötesine geçmemektedir.

Siyaset kavramı içerisinde katılım, hem yönetsel hem de siyasal boyuta sahiptir. (Çukurçayır, 2000: 29). Kavramı siyasal boyuttan ele

alırsak, öncelikle bir organizasyon içerisinde siyaset yapıldığından bu organizasyonun işleyişinde söz sahibi olabilmek için yönetim kadrosunun teşkili esnasında yapılacak seçimlerde ve organizasyonun pratiğe dönüşmüş eylemlerinde etkili olmak için ortaya konulan çabalar olarak açıklanabilir. Bireyin siyasal katılım şekli ve düzeyleri hukuk formuna, siyasal sistem yapısına, mevcut kurumlarına, siyasal kültürüne ve sosyo ekonomik yapısına göre ülkeden ülkeye veya toplumdan topluma değişiklik gösterir. Yönetimsel boyutta ise yönetim kadrolarının sivil toplum kuruluşlarının, halkın kısaca paydaşların katılımı olarak tanımlanabilir.

### **1.1. Siyasete Katılım Düzeyleri**

Toplum içerisinde yaşayan her birey mevcut siyasal sisteme sahip oldukları doğal eğilimleriyle eklenmektedirler. Maddenin doğası gereği her bireyin siyaset kavramına yaklaşımı aynı olmadığından pratiğe yansıtılmış olduğu siyasal katılım düzeyi aynı olmamaktadır. Bireyin topsulaşması esnasında geçirdiği süreç, bireyin içinde yer aldığı toplumun siyasal kültürünün yapısı, sosyal yapısı, kültürel yapısı bireyin sahip olduğu siyasal katılım düzeyini etkilemektedir. İncelediğimizde siyasal katılma kişisel meraktan eyleme dönüşmüş pratiğe kadar bir yelpazede gerçekleşebilir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi toplumun her bireyinin siyasete ilgisi aynı düzeyde olması beklenemez (Kapani, 1992: 130-131). Siyaset bilimi düşünürleri de çeşitli katılım düzeyleri tasnifleri yapmışlardır.

Lester W. Milbrath yapmış olduğu katılım düzeyi tasnifinde icra edilen faaliyetin pratiğe dökülme zorluk derecesi tasnifin temelini oluşturmaktadır. Yaptığı tasnifte Milbrath, pratiğe dökülen eylemi zordan kolaya doğru olmak üzere, yapılması en zor eylemler, geçiş eylemleri ve yapılması en kolay eylemlerin oluşturduğu gruplarıdır. Bu grupların oluşturduğu faaliyetler ise şunlardır (Kalaycıoğlu, 1998: 11-12):

- Siyasi partide görevli olmak.
- Siyaset amaçlı bir göreve adaylık.
- Siyasi amaçlı faaliyetler için parasal kaynak temini.
- Siyasi parti toplantısına iştirak.

- Siyasi parti aday tespit toplantısına iştirak.
- Siyasi strateji toplantısına iştirak.
- Siyasal amaçlı kampanya faaliyetlerine iştirak.
- Siyasal mitinge ya da toplantıya iştirak.
- Siyasal amaçlı parasal yardım yapmak.
- Kamu görevlisi veya siyasi parti lideriyle irtibata geçmek.
- Siyasi partinin rozetini veya siyasi simgesinin üstünde veya eşyalarında kullanmak.
- Bir kişinin siyasi tercihini değiştirmek için rıza sağlamaya çalışmak.
- Siyasi tartışma çıkarmak.
- Seçimlerde oy kullanmak.
- Siyasi telkinlere açık olmak.
- Hareketsiz – Kayıtsızlar. Siyasi parti üyleği.

Verba ve Nie, ABD vatandaşları araştırmada siyasi katılım düzeyi konusunda yaptıkları araştırmada şu sonuçları elde etmişlerdir (Nie, Verbe, 1989: 1)

- Siyasal pratikler içinde hiç yer almayan bireyler.
- Sadece oy kullananlar bireyler.
- Sınırlı ve öznel kısıtlı katılan bireyler.
- Topluluk düzeyinde katılan bireyler.

Siyasal Katılma Düzeylerini farklı bir sınıflandırma yapan Robert Dahl'a göre siyasi katılım düzeyleri şu şekildedir (Kışlalı, 1991: 156):

- İlgi.
- Önemseme.
- Bilgi.
- Eylem.

## 1.2. Yerel Siyasete Katılım Yöntemleri

Yerelde halk katılımı, “bireylerin kendileri ile ilgili, onları etkileyen fiziksel çevreler, programlar ve kurumlar düzeyinde üretilen kararlarda yer almaları ya da belirli bir çevrenin tasarlanması ve planlanmasında, bir program ya da sonucun oluşturulmasında kendileri ile iş birliğine gidilmesi” olarak tanımlanmaktadır (Ağırbaş, 2008: 122). Demokrasi kavramını yerel düzeyde gerçekleştirmek için yerel düzeyde özerklik imkânının sağlanması, mikro alanda yaşayan bireylerin yönetsel pratiklere karar alma ve uygulama ve denetleme süreçlerinde katılımının sağlanması ile gerçekleştirilebilecek bir süreç olarak ortaya çıkmaktadır (Pektaş, Akın, 2010: 38).

Yerel yönetimlerde katılım Anayasa tarafından güvence altına alınmış olan sadece o yerel bölgede yaşamaktan dolayı ortaya çıkan oy kullanma faaliyetinden başlayarak, bahse konu yerel bölgenin yerel meclislerinde yapılan toplantılara iştirak ederek kararlara katılmak, yerel seçilmiş iktidarın icraatlarını takip etmek ve denetlemek, ihtiyaç ortaya çıktığında dilekçe hakkını kullanmak gibi pratikleri içeren bir faaliyettir. Türkiye örneğine baktığımızda meclis toplantılarının gündeminin bir öncesinden belirlenerek ilan edilmesi ve bu toplantıların halk katılımına açık bir şekilde icrası ve icra edilen bu toplantılarda alınan kararların askıya asılması yerel yönetimlerde halk katılımını teşvik edici bir yapı kurulmak istendiğinin göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun yanı sıra kent konseylerinin teşkil edilmesi, yerel yönetimlerde ihtisas komisyonları kurulması, stratejik plan hazırlanmaya başlanması ve yasalar gereği ortaya çıkarılacak yeni düzenlemeler için yerelde mevcut sivil toplum örgütlerinin, yerel meslek odalarının, üniversitelerin konu ile ilgili bölümlerinin görüşlerinin istenilmesi halk katılımının merkezi ve yerel yönetimlerce de istendiğini ve teşvik edildiğini göstermektedir (Urhan, 2008: 100, 101).

Halk katılımın pratiğe geçirilmesinde iki yöntem bulunmaktadır. Bunlar geleneksel katılma yöntemleri ve modern katılma yöntemleridir. Siyasal katılımın pratiğe dökülmesinde birinci ve önemli uygulama yöntemi geleneksel katılma yöntemleri olan seçimler, halk oylaması ve referandum yöntemleridir (Nacak, 2007: 66).

Seçimler: Katılma pratiği olarak ortaya çıkan seçimler merkezi iktidarın belirlenmesinin yanında demokratik manada kurulmuş organizasyona üye olan bireylerin yönetim erkini kullanacak kişileri tespit ettiği pratiklerdir. Bireyler basit ve daha az çaba sarf ederek siyasi hayata katılabilmektedirler. Özellikle yerelde yapılacak seçimlerle tikel toplulukların oluşturulan yerel meclislerde temsilileri oranında katılımları ile demokratik yönetim anlayışı, bu anlayışın tüm kesimlerce kabulü sağlanabilmektedir (Nacak, 2007: 66-68).

### 1.2.1. Geleneksel Katılma Yöntemleri

730

#### 1.2.1.1. Halk Oylaması Yoluyla Katılım

IJSI 14/2  
Aralık  
December  
2021

Bir bölgede seçim icra etmeden yerel yönetim kurulması, bu anlayışla oluşturulan yerel yönetim yapısını yerel yönetim kuruluşu olmaktan çıkararak merkezi yönetimin uzantısı haline getirecektir. Bu sebeple yerelde demokrasiye işlerlik kazandırmak için öncelikle yapılması gereken yerel/bölgesel toplulukların o bölgede yaşayan bireyler tarafından seçilen organlarca yönetilmesinin sağlanması olacaktır (Öner, 2006: 56).

Yerel bilinç ve kimliğin geliştirilmesi ile kentsel yaşam kavramının oluşturulması sosyal, ekonomik ve kültürel konuların paylaşılması ve aşgari müşterekler yaratılması esnasında ortaya çıkan yaratıcı tartışmada yerel halkın belirleyici olması demokrasinin kendini göstermesine ve demokratik toplum yapısına ulaşılmasına katkı sağlayacaktır. Yerel halkın tüm kesimlerinin bu yapıcı tartışma içerisinde yer alması, ulaşılacak çözümler konusunda tikellerin de seslerini duyurduğu ve etkilediği yüksek katılımı kararların alınmasını sağlayacaktır. Kararların alınmasında katılımın sağlanması, kararların pratiğe dönüştürülmesinde yerel halkın yer almasını sağlayacağı gibi üretilen hizmetin kalitesini de artıracaktır (İnan, 1998: 128).

#### 1.2.1.2. Referandum Yoluyla Katılım

İktidarın uygulamaya koyacağı bir kararın halkın benimsemesini zorunlu gördüğü uygulaması ve çözümü zor, riskli durumlarda kullandığı bir yöntem olarak referandum yolu tercih edilmektedir. Bu yöntemin pratikte gerçekleşmesi için iktidarın referandum sonucunu



kabul etmesi ve uygulaması gerekmektedir. Bu yöntemde amaç alternatif yollar ve uygulamalardan hangisinin seçileceğine halkın karar vermesi olarak ortaya çıkmaktadır (Nacak, 2007: 69).

### **1.2.2. Yerel Yönetimlerde Modern Katılma Yolları**

Gelişen teknoloji ve düşünce sistemleri sayesinde geleneksel katılma yöntemlerinin yanında modern katılma yöntemlerinin de ortaya çıkmasını sağlamış, bu değişim çeşitlenme ve katılan bireylere etkinlik ve kolaylık sağlama yönünden fayda sağlamıştır.

#### **1.2.2.1. Elektronik Yollarla Katılım**

E-devlet kavramı içerisinde değerlendirilen elektronik katılım olgusu internet teknolojisinin yönetimde kullanılmaya başlanması işlerlik kazanmaya başlamış ve artık içinde bulunduğumuz dönemde bir çok yerel ve merkezi yönetim vatandaşlarına elektronik yollarla katılma imkanı sağlayacak yapıları hayata geçirmektedir. Bu sistemlerin hayata geçirilmesinde amaç demokratik, kolay, şeffaf, ulaşılabilir bir yerel yönetim anlayışını pratiğe kazandırmak olarak ortaya çıkmaktadır. Bu sistemlerin uygulamaya başlanması ile yerel halk bilgiye ulaşmada hızlanmakta, yerel konulardan haberdar olmakta problem alanları ile ilgili etkileşime geçmekte zorlanmamakta, ortak sorunların daha kolay çözümü için organize olabilmektedir (Nacak, 2007: 70, 71).

#### **1.2.2.2. Yerel Meclis Toplantıları Yoluyla Katılma**

Bir bölgede yaşayan bireyleri temsil eden karar organlarından biri de yerelde belediye meclisleridir. Türkiye’de yürürlükte olan 5393 Sayılı Belediye Kanununun 13.maddesi ile sınırları belirli olan bir belediye içerisinde yaşayan tüm bireylerin belediyelerce sağlanan hizmetlere ve bunların yönetilmesine katılmaya ve aynı zamanda bu konu kapsamında bilgi edinme haklarının bulunduğunu ifade etmektedir. Yasanın 13. maddesinde “Herkes ikamet ettiği beldenin hemşerisidir. Hemşerilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur” bulunmaktadır. Belirtilen maddenin sağladığı hak olarak belediyenin

sınırları içerisinde yaşayan bireyler yapılan belediye meclisinin toplantılarına iştirak edebilirler. Bireylere bu hakkın tanınmış olması ne belediyenin ne de meclisin yetkisinde bir kısıtlama getirmediği gibi meclis toplantısına iştirak eden vatandaşların soruları, görüşleri bireylerin bu konu hakkındaki eğilimleri alınan kararı etkilemektedir (Demir, 2008: 53).

### **1.2.2.3. Kamuoyu Araştırmaları Yoluyla Katılma**

Bir yerel yönetim almış olduğu kararlar neticesinde şekillenen yerel hizmetlerin o yörede yaşayan vatandaşlar tarafından ne ölçüde benimsendiği konusunda bilgi ihtiyacı duymaktadır. İşte bu amaçla yapılan çalışma yöntemine kamuoyu araştırması denmektedir. Bu tür araştırmalar, araştırmanın yapılacağı bölgenin yapısını yansıtacağı değerlendirilen örneklem üzerinden yapılan görüşme, anket gibi yöntemler uygulanarak halkın araştırılan konu üzerinde tutum ve davranışlarını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Kamuoyu araştırmalarının yerel demokrasi açısından önemi, araştırma yapılan bölgedeki bireylerin beklentilerini çözümleyerek, yorumlayarak, değerlendirmek ve kararlar hususunda vatandaşlardan onay alınmasıdır. Türkiye’de de 5393 Sayılı yeni Belediye Kanununun 15. Maddesi ile belirli bir belediye sınırları içerisinde yaşayan bireylerin verilen hizmetlerle alakalı olarak sahip oldukları düşünce ve görüşlerinin öğrenilmesi maksadıyla kamuoyu araştırması yapılabileceği belirtilmektedir (Nacak, 2007: 73,74).

## **SONUÇ**

İçinde yaşadığımız dönemde yerel yönetimler siyasal rejimlerin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Merkezi yapının bir alternatifi olarak düşünülmesi de yerine getirmiş olduğu hizmetler bakımından yerel ihtiyaç ve isteklerin yerinde tespit edilmesi yönünden bireye en yakın birim olması itibarıyla, merkezi yapının yanında yer alması gereken bir yönetim kademesi olarak ortaya çıkmıştır. Yönetim kademelerinin etkinliği ve verimliliğini halkın yerel nitelikteki ihtiyaçlarını tatmin etme yönünden maksimize eden yerel yönetimler aynı zamanda temsil ve katılma yönünden demokratik bir toplum yaratma isteğine çıkış yolu olmaktadır.

### *Yerel Demokraside Temsil ve Katılım*

Bu anlamda bakıldığında yerel yönetimler ile demokrasi arasında pozitif yönde bir korelasyon olduğu iddia edilebilmektedir. Demokrasi ve yerel yönetimler arasındaki ilişkiyi incelediğimizde her ne kadar karşıt görüşler bulunsun da yerel yönetimler ile demokrasi arasındaki ilişkinin merkezi yönetimlerdeki demokrasi anlayışı için bir okul görevi görecektir kadar güçlü olduğu iddia edilebilmektedir.

Yerel demokrasinin tanımını, yerel halkın kendileri için alınacak kararların süreçlerine ya doğrudan ya da temsilciler yolu ile katılımı olarak yapabilmekteyiz. Temsil ve katılım temelli bir yerel demokrasi kavramının temel ilkelerini şu şekilde belirleyebiliriz:

- Karar alıcı organların belirlenmesinde yerel halkın katılacağı seçimlerin yapılması,
- Yerel halkın karar süreçlerine etkin bir şekilde katılımı için her türlü uygulamanın yapılması,
- Yerel temelde oluşturulan karar alıcı organların bağımsız bir şekilde karar alma ve uygulama imkânı olması,
- Yerel yönetim organlarının mali özerkliğinin bulunması.

Yerelde katılım, temsil kavramları ile demokratikleşme arasında pozitif ilişki varsaydığımızda yerel yönetimleri demokrasinin özümsemiği alanlar olarak belirleyebiliriz. Bu manada baktığımızda belirli bir bölge içinde yaşayan bireylerin yönetim kadrolarını kendilerinin belirlemelerinin yanı sıra seçimlerle oluşturulmuş toplantılarına katılarak burada görüş ve düşüncelerini ifade etmeleri büyük önem arz etmektedir. Bu hususun yanında ortaya çıkan katılma pratiği belirli bölgedeki yerel halkın yönetim sorumluluğunu da paylaşmasını geliştirecektir.

Küreselleşmenin etkilerinin hızla gösterdiği günümüzde sadece seçme hakkını kullandıran bir demokratikleşme hareketi yeterli olmamakta artık yerelde yaşayan bireylerin yönetime de katılmalarının gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Bu anlamda katılım, bireylerin özne haline dönüşmesinde büyük bir etki yaratacak, toplumda bulunan eşitsizliğin bertaraf edilmesini sağlayacak uygulama ve pratiklerin geliştirilmesini sağlayacaktır.

733

IJSI 14/2  
Aralık  
December  
2021

## KAYNAKÇA

Ağırbaş, Elvan Derya (2008). "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Alan Kullanım Kararlarında Yerel Yönetimlerin Rolü: Gaziemir Örneği", (Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Akarçay, Pınar (2015). "İsveç'te Yerel Siyaset ve Katılımcılık: Borgare Park Örneği". *Akademik Bakış Dergisi*, 49 (Mayıs-Haziran), 383-400.

Alkan, Haluk; Çiftçioğlu, Hüseyin. (2007). "Yerel Siyasette Belediye Meclisi ve Siyasi Parti Örgütleri: Göksun Örneği". *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 1-27.

734 Aykaç, Burhan (1999) "Türkiye'de Kamu Yönetiminin Küçültülmesi, Yerel Yönetimler ve Yerel Demokrasinin Amaçları". *Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 1, 1-2.

IJSI 14/2  
Aralık  
December  
2021

Çağlar, Nedret (2011). "Kadının Siyasal Yaşama Katılımı ve Kota Uygulamaları". *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 3(4), 56-79.

Çelik, Vasfiye; Çelik, Fikret; Usta, Sefa (2008). "Yerel Demokrasi ve Yerel Özerklik İlişkisi". *Niğde Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 1(2), 87-104.

Çelik, Abdullah; Uluç, A. Vahap (2009). "Yerel Siyasette Temsil Üzerine Bir Çalışma: Şanlıurfa Örneği". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 41, 215-231.

Çevikbaş, Rafet (2008). "Yerel Yönetimlerde Siyasal Katılım". *Türk İdare Dergisi*, 461, 71-95.

Çiftçioğlu, Hüseyin (2006). "Yerel Siyaset Göksun Örneği", (Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Çukurçayır, Akif (2000). *Siyasal Katılma ve Demokrasi*. Ankara: Yargı Yayınları.

Çukurçayır, Akif (2008). *Yerel Demokrasi ve Yerel Siyaset*. İstanbul: Okutan Yayınları.

Dahl, Robert Alan (2001). *Demokrasi Üstüne*. Ankara: Phoenix Yayınları.

Demir, Oral (2008). "Yerel Siyasette Katılımcılık ve Kalkınma (Türkiye'de Yerel Gündem 21 Örneği)", (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Görmez, Kemal (1997). *Yerel Demokrasi ve Türkiye*. Ankara: Vadi Yayınları.

Görmez, Kemal; Uçar, Ali Hüseyin (2011). "Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri". *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa: Kent Konseyi Bilimsel Yayınlar Dizisi, 31-51.

## Yerel Demokraside Temsil ve Katılım

Hill; Dilys M. (1974). *Democratic Theory And Local Government*. London: Allen and Unwin.

Huntington, Samuel Phillips (1993). *Üçüncü Dalga/Yirminci Yüzyıl Sonlarında Demokratlaşma*. Ankara: Türk Demokrasi Vakfı Yayınları.

İnan, Atilla, (1998), "Mahalli İdareler Kanun Taslağına Göre Demokratik Kitle Örgütlerinin Yerel Yönetimlere Demokratik Katılımı". *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 7(2), 117-135.

Kandemir, Hamza (2010). "Yerel Siyaset ve Kalkınma İlişkisinin Analizi: Isparta Örneği", (Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Kışlalı, Ahmet Taner (1991). *Siyasal Sistemler*. Ankara: İmge Kitapevi.

Kapanı, Mümcü (1992). *Politika Bilimine Giriş*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Kalaycıoğlu, Ersin (1998). *Karşılaştırmalı Siyasal Katılma, Karşılaştırmalı Siyasal Katılma, Siyasal Eylemlerin Kökenleri Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları.

Keleş, Ruşen (1994). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Koçak, Hasan; Tolanlar, Musa (2009). "29 Mart 2009 Yerel Seçim Sonuçları Bağlamında Değişen Kentsel Siyasal Davranışlar (Afyonkarahisar ve Aydın Örnekleri)". *VI. Ulusal Sosyoloji Kongresi*, Adnan Menderes Üniversitesi.

Lijphart, Arend (2006). *Demokrasi Motifleri*. İstanbul: Salyangoz Yayınları.

Nacak, Osman (2007). "AB Sürecinde Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Demokratikleşmesi ve İdari Denetimi", (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Öner, Şerif (2001). "Sivil Toplum Kuruluşlarının Yerel Demokrasi ve Katılım Algılamaları". *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 10, 51-67.

Özkiraz, Ahmet; Zeren, Halim Emre (2009). "Yerel Yönetimlerde Halk Katılımı Tokat İl Merkezinde Uygulamalı Bir Çalışma". *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 229-247.

Urhan, Vahide Feyza (2008). "Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması". *Sayıştay Dergisi*, 70, 85-102.

Üçer, Nilay (2011). "Yerel Yönetimlerde Kadın: Temsil ve Katılım Düzleminde Cinsiyet Sorunsalı (2009 Mart Seçimleri Sonrası Analitik Bir İnceleme)", (Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Ünlü, Hüseyin (1991). *Yerel Yönetim ve Çevre El Kitabı*. İstanbul: IULA-EMME.

735

IJSI 14/2  
Aralık  
December  
2021

Pektaş, Ekrem Kadri; Akın, Fehmi (2010). "Avrupa Kentsel Şartları Perspektifinde Bir Kentli Hakkı Olarak 'Katılım Hakkı' ve Türkiye". *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, XII(II), 23-49.

Phillips, Anne (1995). *Demokrasinin Cinsiyeti*. İstanbul: Metis Yayınları.

Pustu, Yusuf (2005). "Yerel Yönetimler ve Demokrasi". *Sayıştay Dergisi*, 57, 121-134.

Solak, Mehmet (2012). "TBMM Araştırması: Bir Doğrudan Demokrasi Aracı Olarak Referandum, Demokrasi ve Siyasal Katılım". İstanbul: Uluslararası Konferans, Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği, 58-67.

Nie, Norman H.; Verba, Sidney; Conve P. (1989). *Siyasal Katılma Kamuooyu ve Oy verme Davranışı*. Ankara: S Yayınları.

736

IJSI 14/2  
Aralık  
December  
2021

Wickwar, Hardy (1970). *The Political Theory of Local Government*. Carolina: University of South Carolina Press.

Wolman, Harold (1998) "Local Government Institutions and Democratic Governance", Judge, D.; Stoker, G.; Wolman, H. (Eds.). *Theories of Urban Politics*, London: Sage Publications, 35-159.

Yıldırım, Selahattin (1993). *Yerel Yönetim ve Demokrasi: Kavramlar, Yaklaşımlar*. Ankara: Toki Yayınları.

Yıldırım, Uğur; Öner, Şerif; Aksu, Hüseyin; Tatlı, Melike (2011). "Yerel Temsil ve Katılım Bağlamında Belediye Meclisleri: Kahramanmaraş ve Sivas Örnekleri". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 507-530.

Yıldız, Mete (1996). "Yerel Yönetimler ve Demokrasi". *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 5(4), 13-15.

## **SUMMARY**

Democracy, which has emerged as an indispensable concept of today's political and social life, has many definitions in the literature. According to Abraham Lincoln, democracy is explained as the rule of the people by the people for the people, while Schumpeter defines democracy as a structural system in which individuals in competition compete for the vote of the people in order to reach a decision-making position on political decisions and as a result, they reach power. There are four basic features of the democratic system in the literature.

- Determination of policy makers through elections held at regular intervals.
- Every adult whose rules are determined within legal limits has the right to vote (one person has one vote and every game is considered equal).
- Ensuring that the voter can make free and independent choices and that there are more than one candidate to be elected.
- Putting the opinion of the majority into practice in the presence of different opinions of the representatives determined by voting.

On the other hand, it is seen that the concept of democracy is based on two main elements as equality and freedom, which are basically taken as a reference.

We can count the following as the minimum elements required for the concept of democratic political culture to exist in a society:

- Political equality,
- Democratic institutions and
- The set of beliefs and values nurtured against freedoms.

In addition to these issues, the existence of the belief that political differences and disagreements should be protected naturally and with tolerance among the individuals living in that society, the existence of legitimate and auditable boards that will determine how the society will live and lead a life, and the determination of the boards that will use this power through elections. The set of values for the accountability of individuals who exercise power must be accepted by the whole society so that all individuals willing to participate in the elections can be found in an equal and fair race.

At the point it has reached today, local democracy has turned into a micro-scale world structure that directly concerns the local people living in a certain area of the field of activity, focuses on the problems that are indexed to daily life, concerns the individuals themselves, and concludes these problems by negotiating with democratic methods. We can consider that the concept of local democracy enriches the practice made as a synthesis of individuals who do not have the same opinion, as a synthesis of values. Two indispensable elements of local democracy are representation and participation.

Within the concept of political representation, there is a structure that includes accepting a responsibility that arises for the benefit and interest of a community/group. The concept of representation in the political system emerges as a practice of applying equality to the political system, as one of the indispensable principles of democracy, and the insufficient representation of a social group in the political system established in a particular society is an indicator of an existing problem within that political system. Representation and participation are like hairpins inseparable. In this sense, participation; It is a concept that reveals the practice of having a say in the administration alongside those who hold power. It is in question to include citizens and stakeholders in management decisions and processes in order to ensure that social groups managed through the participation process own the decisions taken on a social basis. To express the concept of participation in another way, it can be defined as the existence of opportunities for the people who make up the society to take part in the decisions that affect them and to be formed by the relevant environment, program and institutional structures, or to cooperate.

According to Robert Dahl, who makes a different classification of Political Participation Levels, political participation levels are as follows:

- Interest.
- Caring.
- Information.
- Action.

There are two methods of putting public participation into practice. These are traditional joining methods and modern joining methods. The first and most important application method in putting the political participation into practice is the traditional participation methods such as elections, public voting and referendum methods.

We can define local democracy as the participation of local people in the processes of decisions to be taken for them, either directly or through



### *Yerel Demokraside Temsil ve Katılım*

representatives. We can identify the basic principles of a representation and participation-based local democracy concept as follows:

- Making elections in which local people will participate in the determination of decision-making bodies,
- Making all kinds of practices for the effective participation of the local people in the decision processes,
- The ability of decision-making bodies established on a local basis to make and implement decisions independently,
- Existence of financial autonomy of local government bodies.

In today's world, where the effects of globalization are rapidly showing, a democratization movement that only uses the right to vote is not enough, it is now emphasized that the individuals living in the locality should also participate in the administration. In this sense, participation will have a great impact on the transformation of individuals into subjects and will ensure the development of practices and practices that will eliminate inequality in society.

**739**

IJSI 14/2  
Aralık  
December  
2021

